

ZWIEDZANIE BIELSKA PODLASKIEGO

Starego miasta, dawnej stolicy Podlasia, gdzie od zarania dziejów stykały się ze sobą różne narody, państwa, kultury, wyznania, ale także królowie i kupcy, prości chłopcy i wybitni mieszczaństwo.

Zwiedzanie miasta można zorganizować w trzech wariantach:

- I. Pieszko w ciągu dwóch godzin
- II. Pieszko w ciągu jednego dnia
- III. Rowerami

I. Trasa obejmuje ściśle centrum miasta, najważniejsze zabytki i dawne grodzisko. Przebiega ulicami: Jagiellońska, Kazimierzowska, Mickiewicza, Sienkiewicza, 3-go Maja, znowu Mickiewicza, Poniatowskiego i Zamkowa. Zwiedzane obiekty na pierwszej mapce oznaczone są numerami od 1 do 5 a dalej od 9 do 17.

II. Długość trasy, oznaczonej na pierwszej mapce kolorem fioletowym to ok. 8 km. Zawiera w sobie wariant I, dodatkowo poszerzony o kolejne, historyczne miejsca Bielska Podlaskiego, np. dzielnica Hołowiesk, cerkiew na ul. Traugutta.

III. Trasa rowerowa obejmuje to co wariant II plus bardziej odległe ciekawe obiekty miasta, m. in. oznaczone nr 7a, 8a. Długość ok. 15 km. Muzeum Małej Ojczyzny w Studziwodach, ścieżka dydaktyczna i miejsce martyrologii w Lesie Pilickim. W obu tych miejscach jest możliwość zorganizowania ogniska.

Trasa jednodniowa piesza

-> ul. Poniatowskiego -> ul. Jagiellońska

1. Kapliczka św. Mikołaja na placu Szkoły Podstawowej nr 3 z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego im. J. Kostyczewicza. Kapliczka zwieńczona jest autentycznym krzyżem z dawnej cerkwi, która stała na Górze Zamkowej.
2. Cerkiew Najświętszej Marii Panny (Preczyścienskaja), dawna zamkowa, najstarsza świątynia w mieście. Pierwsza wzmianka pisana w 1289r. - Latopis Halicko-Wołyński. Na polecenie króla Aleksandra Jagiellończyka przeniesiona z Góry Zamkowej na obecne miejsce w 1506 r. (ul. Jagiellońska 6A)
3. Zabytkowa, drewniana zabudowa mieszczańska XIX w.

-> ul. Jagiellońska -> ul. Kazimierzowska

4. Pływalnia Miejska Wodnik
5. Tablica upamiętniająca Żydów Bielskich

-> ul. Kazimierzowska -> ul. Widowska

6. Siedziba tymczasowa Muzeum Podlaskiego w Białymstoku oddział w Bielsku Podlaskim. Dawny budynek Zespołu Szkół Ekonomicznych, obecnie siedziba Ośrodka Egzaminacyjnego Kierowców WORD. Ulicą Widowską przez Widowo, Ogrodniki, Łoknicę wiódł dawniej Trakt Carski.

7. Krzyż upamiętniający miejsce, gdzie do 1851 r stała cerkiew Troicka. Była to cerkiew pod wezwaniem Trójcy Świętej ufundowana przez królową Bonę między 1533 a 1556 rokiem dla mieszkańców Nowego Miasta usytuowanego przy Gościńcu Wielkim Litewskim, jak dawniej nazywano obecną ulicę Mickiewicza. W 1851 roku cerkiew została przeniesiona na cmentarz po drugiej stronie miasta, w pobliżu wylotu z miasta Wielkiego Gościńca Litewskiego.
- 7a. Opcjonalnie można udać się ulicą Mickiewicza w kierunku wylotu z miasta w stronę Narwi. Dawniej prowadził tędy trakt królewski Kraków – Wilno. Po przejściu ok. 1 km dojdziemy do współczesnej Cerkiwi Zaśnięcia NMP (ul. Mickiewicza 179)

-> ul. Mickiewicza -> ul. Żwirki i Wigury

8. Rozwidlenie dróg: ul. A. Mickiewicza na Narew i ul. Żwirki i Wigury na Białystok. Przy nim Kościół rzymskokatolicki pw. Matki Bożej z Góry Karmel z 1641 roku. (ul. Mickiewicza 61) Za kościołem budynki dawnego klasztoru Karmelitów Trzewickich (ul. Żwirki i Wigury 4).
- 8a. Idąc ulicą Żwirki i Wigury dojdziemy do budynku Policealnego Studium Pisania Ikon. Usytuowana jest w nim cerkiew w stylu greckim pod wezwaniem św. Proroka Łukasza. (ul. Żwirki i Wigury 26)

-> ul. Mickiewicza -> ul. Sienkiewicza -> ul. 3-go Maja

9. Ratusz Miejski (ul. Mickiewicza 45) usytuowany przy dawnym trakcie Wilno – Grodno – Lublin – Kraków. Centrum osadnicze historycznego miasta. W 1495 roku po nadaniu praw miejskich po środku nowego rynku został wzniesiony drewniany ratusz – siedziba władz miejskich. Obecna budowla pochodzi z 1779 roku i powstała na zlecenie Izabeli Branickiej według projektu Jana Sękowskiego, nadwornego architekta.
10. Kościół rzymskokatolicki pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny i św. Mikołaja. Bazylika mniejsza. Obiekt kultury zachodniego chrześcijaństwa o tradycjach XVI w. Na miejscu drewnianego kościoła w XVIII w. powstał murowany. Zaprojektowany przez nadwornego architekta królewskiego Szymona Bogumiła Zuga z inicjatywy hrabiny Izabeli Branickiej. (ul. Kościelna 4 A).
Naprzeciwko wejścia do kościoła pw. NNMP i św. Mikołaja po drugiej stronie skrzyżowania ulic Sienkiewicza i Kościuszki usytuowany jest pomnik papieża Jana Pawła II.
11. Bielski Dom Kultury
12. Skwer im. Izabeli Branickiej, a w nim pomniki upamiętniające Papieża Polaka, Odzyskanie Niepodległości przez Polskę i Konstytucję 3-Maja, poza tym zegar słoneczny pośród rabat kwiatowych.

-> ul. 3-go Maja -> ul. Mickiewicza

13. Urząd Miasta, obok Urząd Gminy, Urząd Powiatowy.
14. Park Królowej Heleny.
15. Cerkiew prawosławna pw. św. Michała Archanioła (Michajłowska), (ul. Mickiewicza 36)

-> ul. Mickiewicza -> ul. Narutowicza -> ul. Zamkowa

16. Góra Zamkowa w Parku Króla Aleksandra Jagiellończyka
17. Ulica Zamkowa – najstarsze ślady osadnictwa X-XI w.

-> ul. Zamkowa -> ul. Białowiecka -> ul. Hołowieska

18. Dzielnica Hołowiesk. Znajduje się u wylotu ulic z miasta na Białowieżę (dalwny szlak na Smoleńsk), oraz na Kleszczele (dawny trakt do Brześcia Litewskiego). Znajduje się tutaj cmentarz żołnierzy niemieckich z I wojny światowej, dworek Smólskich, dawniej też zamek, szkoła średnia im. Ziemi Podlaskiej z muzeum martyrologii z II wojny światowej.

-> ul. Hołowieska -> ul. Traugutta -> ul. Batorego

19. Cerkiew pw. Zmartwychwstania Pańskiego (Woskresieńska) (ul. Traugutta 3). Siedziba arcybiskupa cerkwi prawosławnej.

Trasa rowerowa

W celu dostosowania trasy powyższej, pieszej do przejazdu rowerami należałoby uwzględnić konieczność korzystania ze ścieżek rowerowych lub poruszania się po jezdni.

Ostatni etap trasy pieszej w przypadku wersji rowerowej trzeba odwrócić i spod Góry Zamkowej skierować się najpierw ulicą Zamkową na ulicę Batorego, dalej w Traugutta na Hołowiesk i stamtąd ulicą Białowiecką przez rondo i przejazd kolejowy na ulicę Dubiażyńską.

-> ul. Zamkowa -> ul. Batorego -> ul. Traugutta -> ul. Hołowieska

-> ul. Hołowieska -> ul. Białowiecka -> ul. Wojska Polskiego -> ul. Dubiażyńska

20. Cerkiew prawosławna pw. Świętej Trójcy (Troicka), cmentarz przy ul. Dubiażyńskiej
a) obiekt przeniesiony z sąsiedztwa dawnego traktu Wilno – Grodno – Bielsk,
b) obiekt kultury wschodniego chrześcijaństwa o tradycjach XVI w.

-> ul. Dubiażyńska ->

21. Cerkiew prawosławna pw. Opieki Matki Bożej (Pokrowska) (ul. Reymonta 6)
a) usytuowana przy dawnym trakcie Bielsk – Lublin,
b) ilustracja kultury wschodniego chrześcijaństwa.

-> ul. Dubiażyńska -> ul. Asnyka -> ul. Wojska Polskiego

22. Kościół rzymskokatolicki pw. Miłosierdzia Bożego, (ul. Wojska Polskiego 66)
a) ilustracja kultury zachodniego chrześcijaństwa.

-> ul. Wojska Polskiego -> ul. Asnyka -> ul. Dubiażyńska

23. Ulica Dubiażyńska do skrzyżowania z leśną drogą na Piliki za mostem jest dawnym traktem królewskim. Dalej królowie kierowali się przez wieś Mokre i las Gorsaczka w kierunku Mielnika. Stąd nazwa tej drogi Mielnicki Gościniec. Obecnie marna droga gruntowa. Dawniej najkrótsza droga z Bielska do Mielnika. Tu robimy nawrót i ul. Dubiażyńską wracamy do leśnego parkingu przy nowym cmentarzu.

24. Naprzeciw parkingu jest wjazd na leśną ścieżkę dydaktyczną z tablicami informacyjnymi i ławkami.

25. Następnie docieramy do polany z murowaną wiatą i miejscem na ognisko.

26. Dalej dobrze oznakowaną ścieżką dydaktyczną do miejsca martylorogii mieszkańców Bielska Podlaskiego podczas II wojny światowej. Dalej jadąc tą ścieżką, skręcamy w lewo do lasu i dojeżdżamy do leśnej drogi pożarowej. Wracamy nią do ulicy Dubiażyńskiej, po drodze mijając znaną już nam wiatę. Kierujemy się w kierunku miasta, ale po dojechaniu do skrzyżowania z ul. Grabniak na skraju lasu, skręcamy do Studziwód.

-> **ul. Grabniak -> ul. Wiejska -> ul. Studziwodzka ->ul. Sosnowa ->**

27. Muzeum Małej Ojczyzny w Studziwodach (ul. Sosnowa 56)

Można tu zwiedzić Muzeum Małej Ojczyzny, cmentarz, tablice i miejsce bitwy z I wojny światowej, a także bród na rzece Białce.

Wracamy ścieżką rowerową wzdłuż ulicy Studziwodzkiej do wiaduktu. Można spróbować przejść wiaduktem, chociaż z rowerami będzie to utrudnione, ale za to ciekawsze. Widok z góry na Dworzec PKP i PKS, ale piękniejszy byłby stąd widok na zamek, gdyby stał na Górze Zamkowej. Po przejściu przez ul. Białowieską jedziemy dalej wyznaczoną drogą rowerową obok Góry Zamkowej przez Park Króla Aleksandra Jagiellończyka.

Ciekawym obiektem jest również **cmentarz żydowski** na ul. Brańskiej (wylot na Warszawę) i widok z niego na pofalowane pola z turbinami wiatrowymi, a na pierwszym planie fabryka domków segmentowych firmy Unihaus.

Życzę niezapomnianych wrażeń z wycieczki po Bielsku Podlaskim.

Marek Chmur

Offset ;-)

1. Prezentacja o historii i zabytkach Bielska Podlaskiego
2. Zdjęcia Bielska Podlaskiego z dawnych lat formatu A4 (ok. 20 sztuk)
3. Płyta CD z opisem tras, z mapami, prezentacją oraz powyższymi zdjęciami.
4. Gabłota o Bielsku Podlaskim w sali nr 9
5. Umieszczenie na naszej stronie [www](#) danego dokumentu
6. Złożenie wydruków z opisem tras, zdjęciami i mapami w bibliotecę szkolnej.

